Statsforvaltaren i Vestland

Vår dato: 29.10.20266
Vår ref: 2026/14396
Deres dato: 11.08.2026
Deres ref:

Østfold Energi

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magne Nesse, 5557 2335

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider rehabilitering av dam Vassetvatn for Østfold Energi AS

Statsforvalteren gir Østfold Energi AS tillatelse etter forurensningslovene til utslipp av anleggsvann og avrenning fra massedeponi ved rehabilitering av dam Vassetvatn for Borgund kraftverk i Lærdal kommune.

Anleggsarbeidene forventes å vare fra høsten 2027 til utgangen av 2028.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensingsloven § 11, og det er gitt vilkår for å redusere faren for forurensning etter § 16.

Vi viser til søknad fra Norconsult på vegne av Østfold Energi AS, mottatt 11. august 2026, samt andre opplysninger som kom fram under saksbehandling av søknaden.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse etter forurensningsloven til midlertidig anleggsarbeid knyttet til rehabilitering av Dam Vassetvatn Borgund kraftverk. Tillatelsen er hjemlet i forurensningsloven § 11, jf. §16. Statsforvalteren har ved avgjørelsen vurdert forurensning fra tiltaket opp mot fordelene og ulempene som tiltaket vil føre til. Ved fastsetting av vilkår har Statsforvalteren lagt til grunn hva som er mulig å oppnå ved bruk av beste tilgjengelige teknikker og vår vurdering av fare for forurensning.

Utslippstillatelsen med tilhørende vilkår er vedlagt. Statsforvalteren har regulert de forholdene som er vurdert til å ha de mest alvorlige miljømessige konsekvensene.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren tar saksbehandlingsgebyr for arbeid med utslippstillatelse. Reglene om gebyrinnkreving er gitt i forurensningsforskriften kapittel 39. Virksomheten skal betale 47 300 kroner i gebyr for tillatelsen, jf. forurensningsforskriften § 39-4, sats 6. Gebyrsatsen er valgt på bakgrunn av ressursbruken Statsforvalteren har hatt i forbindelse med saksbehandlingen av tillatelsen. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet.

Om tiltaket

Østfold Energi AS planlegger å rehabilitere den eksisterende dammen ved Vassetvatnet i Lærdal kommune. Dammen fungerer som inntaksmagasin for Borgund kraftverk. Etter en lekkasjeepisode i dammens tettekjerne høsten 2022 har Østfold Energi AS besluttet å senke høyeste regulerte vannstand (HRV) til kote (kt.) 1119 og gjennomføre en omfattende rehabilitering av damkonstruksjonen for å tilfredsstille kravene i damsikkerhetsforskriften.

Anleggsarbeidene er planlagt med oppstart høsten 2027 og forventes å pågå ut 2028. Arbeidene vil i hovedsak utføres i barmarkssesongen så snart vær-, snø- og isforholdene på høyfjellet tillater det. De planlagte tiltakene omfatter:

- Rehabilitering av fyllingsdammen: Etablering av ny oppstrøms støttefylling, skråningsvern, kronevern og en oppstrøms kontrafylling/fyllingsfot. Det kreves ca. 27 000 am³ steinmasser til damarbeidene.
- Forsterkning av vangemur: Avgraving av eksisterende damkrone mot vangemuren, etterfulgt av forsterkning med betongpåstøp og nye bergbolter.
- Utvidelse og senking av flomkanal: Sprengning (strossing) for å utvide dagens flomløp til en 6,5 meter bred åpen kanal med horisontal såle på kt. 1118, samt støping av en ny fast overløpsterskel i betong. Dette vil generere ca. 9 000 am³ sprengstein.
- Nytt tappearrangement: Sprengning av en ny sjakt (opptil 700 am³ masser) og etablering av et nytt lukearrangement i eksisterende tappetunnel, samt bygging av et nytt lukehus på land.
- Etablering av lokalt steinbrudd: Uttak av inntil 70 000 am³ steinmasser fra et steinbrudd øst for magasinet (samme lokasjon som ble benyttet under forrige rehabilitering i 2009).

Norconsult AS har på vegne av utbygger gjennomført en miljørisikovurdering med særskilt fokus på vannmiljø, laks i Lærdalsvassdraget og villreinområdet Nordfjella. Det er foreslått konkrete avbøtende tiltak for å redusere faren for forurensning og uakseptabel miljøpåvirkning til et lavest mulig nivå:

1. Rensing av prosessvann fra sjaktboring: Borevann fra sjaktdrivingen skal samles opp og renses i et mobilt renseanlegg med sedimentasjonskammer og oljeavskiller før det ledes til Vetleelvi. Det foreslås et rensekrav på maksimalt 100 mg/l suspendert stoff (SS) og total olje (THC) < 5 mg/l.
2. Håndtering av anleggsvann og overvann: Det etableres midlertidige sedimenteringsbassenger/fangdammer i øvre del av Vetleelvi for å fange opp partikler fra overvannet før det renner videre nedover i vassdraget. Betongarbeider i dagen skal planlegges i tørre perioder, og prosessvann fra betongproppstøping skal pH-justeres ved behov.
3. Nitrogenreduserende tiltak: For å minimere utvasking av nitrogen (beregnet til totalt 11 400 kg N fra dagsprenging) til sårbare bekkeløp, skal sprengte steinmasser fortrinnsvis mellomlagres innenfor Vassetvatnets eget nedbørsfelt. Det store fortynningsvolumet og den raske vannutskiftningen i magasinet sikrer at nitrogenavrenningen her har minimal påvirkning.
4. Begrensning av plastforurensning: For å hindre spredning av mikroplast skal det kun benyttes sementbaserte tetningsmidler uten plastfiber (det benyttes metallfiber til armering). Synlig plast på overflaten av sprengsteinsmassene skal plukkes manuelt.
5. Biologisk og landskapsmessig tilbakeføring**:** Alle midlertidige arealer (steinbrudd, riggområder, veier og deponier) skal etter endt anleggsperiode avrettes (arronderes) og

tilpasses det naturlige terrenget. Toppjord og vekstjord skal skaves av og lagres separat, for så å legges tilbake for å sikre naturlig (økologisk) revegetering uten kunstig tilsåing.

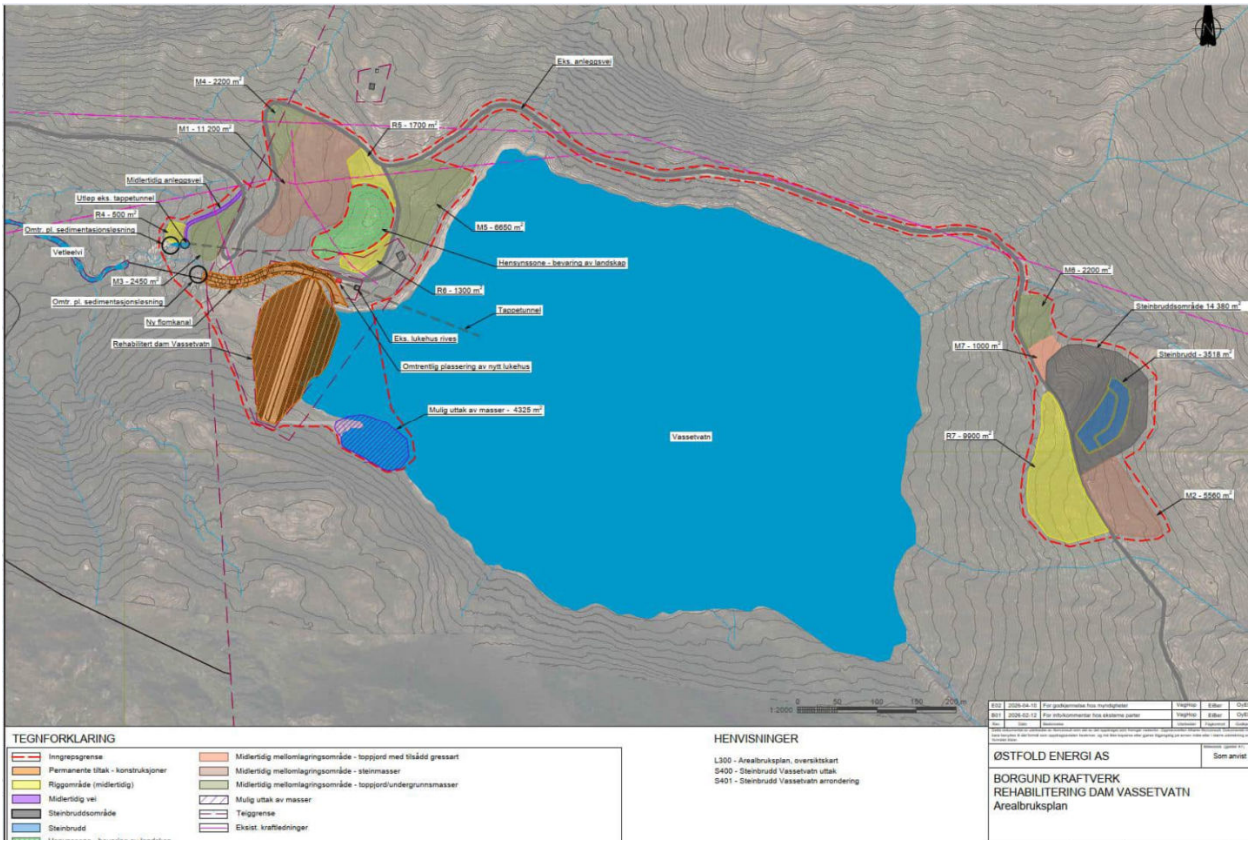

Figur 1 Arealbruksplan anleggsområdet

Høring

Søknaden ble sendt på høring til Lærdal kommune, Vestland fylkeskommune, Lærdal elveeigarlag, NVE og Mattilsynet. Den ble også lagt ut til offentlig ettersyn på Statsforvalterens hjemmeside. Fristen for uttale var 16. september 2026.

Vi fikk følgende høringsuttaler fra Lærdal kommune, Mattilsynet og Lærdal elveeigarlag

Østfold Energi kommenterte uttalen fra Vestland fylkeskommune i brev datert 13. oktober 2026. Kommentar frå Østfold Energi er markert med blå tekst under hver uttale nedenfor.

Lærdal kommune (16. september 2026):
Gjengivelse av uttale:
"Lærdal kommune stiller seg positiv til at dam Vassetvatn rehabiliteres for å ivareta damsikkerheten. Kommunen understreker at Vetleelvi er en sårbar resipient med lav vannføring som renner ut i den lakseførende delen av Lærdalselvi (nasjonalt laksevassdrag). Kommunen krever at det stilles tydelige krav til rensing, kontroll og overvåking av borevann og anleggsvann, samt klare rutiner for å stanse utslipp ved svikt i renseanlegg. Kommunen ber også om at hensynet til villrein i Nordfjella og massehåndtering ivaretas."

Østfold Energi sin kommentar til uttalen:
"Østfold Energi bekrefter at de er enige i at det må stilles tydelige krav til rensing og kontroll. Alt prosessvann fra sjaktboringen skal samles opp og renses i eget renseanlegg utstyrt med sedimentasjonskammer og oljeavskiller (rensekrav 100 mg/l SS). Sjaktboringen vil pågå over en avgrenset periode (1–3 måneder). Overvann ledes til sedimentasjonsløsninger. Beredskapsrutiner for umiddelbar stans ved avvik etableres, og anleggsgrensene styres digitalt via GPS for å beskytte terreng og villrein."

Mattilsynet (15. september 2026):
Gjengivelse av uttale:
"Mattilsynet viser til at det under fagområdet drikkevann må kartlegges om det finnes private enkeltvannforsyninger (brønner/borehull til hytter eller boliger) i området som kan bli berørt av endret vannkvalitet eller vannmengde under anleggsarbeidet. Under fagområdet fiskehelse minnes det om gjeldende regelverk for å forebygge smittespredning ved flytting av maskiner og utstyr."

Østfold Energi sin kommentar til uttalen:
"Østfold Energi viser til at Detaljplan for miljø og landskap omtaler registrerte brønner ved utløpet av Vetleelvi, hvor det er vurdert at tiltaket ikke vil medføre ulempe. Østfold Energi vil gjennomføre en supplerende kartlegging av private enkeltvannforsyninger før anleggsstart. Vedrørende fiskehelse bekrefter Østfold Energi at krav om rengjøring og desinfisering av alle maskiner og utstyr før de flyttes inn i anleggsområdet stilles som obligatorisk krav i entreprisen."

Lærdal elveeigarlag (16. september 2026):
Gjengivelse av uttale:
"Lærdal elveeigarlag uttrykker sterk bekymring for forurensning, partikkelutslipp og nedslamming av Lærdalselva, og viser til tidligere erfaringer fra anleggsarbeid i vassdraget (Gravdalen kraftverk). Elveeigarlaget krever strenge rensekrav for suspendert stoff, kontinuerlig og uavhengig overvåking, oppfølging av avrenning fra steinbrudd og mellomlagret sprengstein (spesielt nitrogen og finstoff), samt robuste beredskapstiltak ved store nedbørshendelser."

Østfold Energi sin kommentar til uttalen:
"Østfold Energi understreker at selskapet har fullt fokus på å sikre robuste systemer for rensing, overvåking og beredskap. For sjaktboringen er det fastsatt et rensekrav på 100 mg/l suspendert stoff over en kort periode (forventet mai–juli 2027). Overvann ledes til sedimentasjonsløsninger. Tilstanden i vassdraget overvåkes og dokumenteres av NORCE LFI som uavhengig fagmiljø. Oppsamling av sprengstein i Vassetvatnets nedbørsfelt og manuell plukking av plast/skytestrenger gjennomføres som avbøtende tiltak."

Statsforvalteren sin vurdering og begrunnelse for tillatelsen

Generelt
Etter forurensningsloven § 7 må ingen sette i verk noe som kan medføre forurensning uten at det er lovlig etter unntaksreglenes i § 8, er regulert i en forskrift etter § 9, eller er tillate etter vedtak i henhold til § 11. Hovedregelen i loven er at midlertidig anleggsarbeid er lovlig uten tillatelse når forurensningen fra anleggsarbeidet er vanlig, jf. forurensningsloven § 8 første ledd punkt 3.

Statsforvalteren vurderer at de planlagte anleggsarbeidene ved Dam Vassetvatn vil medføre fare for forurensning utover det som regnes som vanlig midlertidig anleggsvirksomhet. Dette skyldes særlig

omfanget av sprengningsarbeid (79 000 am³ totalt), sjaktdriving med prosessvann og finstoff, samt den sårbare plasseringen direkte oppstrøms Vetleelvi og det nasjonale laksevassdraget Lærdalselvi. Tiltaket krever derfor tillatelse etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Prinsippet i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 og vannforskriften § 12 er lagt til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelse etter forurensningsloven.

Statsforvalteren mener å ha tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak i saken.

Vassdrags- og energilovgivningen
Vassetvatn reguleres etter reguleringskonsesjonen for Lærdalsvassdraget av 7. oktober 1966 (med endringer/reviderte fiskevilkår av 15. oktober 2004).

NVE godkjente revurderingen for Dam Vassetvatn den 4. juli 2023.

Sammenheng mellom tillatelse til anleggsarbeid etter forurensningsloven og detaljplan for miljø og landskap

Anleggsarbeidet for å rehabilitere damanlegget følges opp av miljøtilsynet i NVE, blant annet ved at utbygger skal lage og følge detaljplan for miljø og landskap, som beskriver anleggsarbeidet og nødvendige tiltak for å redusere risikoen for negative virkninger på miljøet [1]. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidet starter. NVE har ansvaret for å kontrollere at konsesjonen og detaljplanen følges i anleggsfasen gjennom inspeksjon på anlegget, eller ved dokumentkontroll. Byggherre (Østfold Energi AS), ved prosjektleder, er ansvarlig for gjennomføringen av prosjektets miljøoppfølgingsplan.

Detaljplan for miljø og landskap for rehabilitering av Dam Vassetvatn ble oversendt NVE for behandling den 23. april 2026.

Statsforvalteren vurderer at det i denne saken er praktisk at vår tillatelse omfatter vilkår for rensing og utslipp av prosess- og borevann fra sjaktboring, overvann fra anleggsområdet ved dammen, avrenning fra massedeponi og steinbrudd, samt generelle vilkår for drift av riggområder. Resten av anleggsarbeidene (inkludert arrondering, terrengtilpasning og revegetering) kan håndteres etter det etablerte forvaltningssystemet for vannkraftanlegg, der miljøtilsynet i NVE følger opp anlegget med hensyn til nødvendige tiltak for å redusere risikoen for negative virkninger på miljøet.

Utslipp i anleggsfasen
Fare for forurensning fra denne type anleggsarbeid er i hovedsak tunnelvannets/anleggsvannets innhold av suspenderte partikler, nitrogen fra sprengning og uhellsutslipp av olje/oljeprodukt. Tunnelvannet må derfor renses og pH justeres før det blir ledet til resipient. Statsforvalteren setter utslippsgrenser for pH, suspendert stoff og olje. Det er også stilt krav om oppsamling av eventuell plast og skytestrenger før utslipp til resipient. Dersom det skulle vise seg at de etablerte renseanlegget ikke renser tilstrekkelig, må virksomheten gjennomføre avbøtende tiltak.

Finstoff/partikler
Anleggsvann fra tunnelboring inneholder partikler. Avrenning av partikkelholdig vann kan ha en negativ effekt på fisk og andre vannlevende dyr. Ved sprenging kan det oppstå partikler med skarpe kanter. Slike partikler er skadelige for biologisk liv i vassdrag ved at de blant annet kan føre til skade

på gjellene til fisk. Utslipp av partikler over lang tid vil kunne slamme ned bunnen av elver, noe som vil kunne føre til at leveområdet til bunnlevende organismer blir endret og/eller ødelagt.

Søknaden og miljørisikovurderingen har beregnet forventet konsentrasjon av suspendert stoff i resipientene ved to ulike rensekrav (100 mg/l vs. 200 mg/l SS):

- Lærdalselvi, øvre: Ved et rensekrav på 100 mg/l SS fra sjakten vil partikkelkonsentrasjonen i Lærdalselvi begrenses til 5,9 mg/l ved alminnelig lavvannsføring (sommer) og 1,5 mg/l ved 1/3 middelvannføring. Begge disse verdiene ligger godt innenfor klassen «svært god» tilstand (< 6 mg/l) etter NIBIOs grenseverdier for lavlandsvassdrag. Dersom rensekravet settes til 200 mg/l, vil konsentrasjonen i Lærdalselvi ved lavvann øke til 10,8 mg/l, noe som vil overskride grensen for god tilstand (9 mg/l).
- Vetleelvi: Ved et rensekrav på 100 mg/l SS vil konsentrasjonen i Vetleelvi under sjaktdrivingen (mai–juli 2027) nå opptil 82 mg/l ved Leikvollen ved tørke/lav vannføring, på grunn av elvas minimale fortynningskapasitet. Ved normal sommer-vannføring vil konsentrasjonen være ca. 24 mg/l.

Statsforvalteren slutter seg til vurderingene i søknaden**.** Vi legger avgjørende vekt på at et rensekrav på 100 mg/l sikrer at tilstanden i det nasjonale laksevassdraget Lærdalselvi opprettholdes som «svært god». I Vetleelvi vil partikkelbelastningen være midlertidig og avgrenset til selve sjaktboringsperioden (1–3 måneder). Da øvre og midtre del av Vetleelvi har svært begrenset biologisk verdi for fisk og eventuell ungfisk i nedre del har fri fluktmulighet ut i Lærdalselvi, vurderes miljørisikoen som akseptabel.

Nitrogen og pH

Sprenging vil føre til utslipp av nitrogenforbindelser fra sprengstoff ikke blir omsatt. Sprengstoffrester inneholder i hovedsak ammonium (NH_4^+) og nitrat (NO_3^-). Ammonium og ammoniakk (NH_3) vil ved nøytral pH være i likevekt der mesteparten ligger som NH_4^+. Dersom pH er høy (> 8-9) vil likevekten bli skjøvet mot høyre, dvs. at mesteparten ligger som NH_3, som er akutt giftig for vannlevende organismer. Utslipp av nitrogenforbindelser vil i tillegg ha en gjødslende effekt.

Forholdet mellom fri ammoniakk og ammonium er avhengig av både temperatur og pH. Bruk av sementprodukt til sikringsarbeid kan resultere i tidvise høye pH-verdier (pH > 8-9) i anleggsvannet. Det er i dag ingen etablerte metoder for rensing av nitrogenforbindelser i tunneldrivevann. Overvåking og kontinuerlig kontroll av pH i vannet er viktig for å redusere risiko knytt til utslipp av nitrogenforbindelser og omdanning til skadelig ammoniakk.

Sprengningsarbeidene (79 000 am³ totalt) vil medføre et beregnet sprengstofforbruk tilsvarende 11 400 kg totalnitrogen, hvorav ca. 1 % (114 kg N) forventes å gjenstå som uomsatte nitrogenforbindelser på sprengsteinen.

- Mesteparten av sprengsteinen fra steinbruddet skal mellomlagres og benyttes innenfor Vassetvatnets eget nedbørsfelt.
- Vassetvatnet har et stort vannvolum og rask utskiftning, noe som gir en umiddelbar og effektiv fortynning. Overføringen av vann fra Vassetvatnet til Lærdalselvi via Borgund kraftverk er beregnet å gi en umerkelig konsentrasjonsendring på under 1 µg/l totalnitrogen i Lærdalselvi.

Statsforvalteren slutter seg til disse vurderingene. En konsentrasjonsøkning på under 1 µg/l N i Lærdalselvi er helt ubetydelig i forhold til tilstandsgrensen for «svært god» tilstand (250 µg/l) og bakgrunnsnivået (187,6 µg/l), og vil ikke ha noen målbar påvirkning på vannmiljøet.

Olje

I anleggsperioden kan en få utslipp av olje og smørefett fra anleggsmaskiner pga. lekkasjer på drivstofftank og hydraulikksystem, søl i forbindelse med fylling av drivstoff og ved reparasjoner av anleggsmaskiner innenfor anleggsområdet. I tillatelsen setter Statsforvalteren vilkår for hvordan risiko for oljeforurensning skal forebygges og håndteres. Dette skal dokumenteres gjennom internkontroll (risikovurdering, avvikshåndtering, skriftlige rutiner for kritiske arbeidsprosesser m.m.), sikring av lagertanker for oljeprodukt, metoder for oppsamling av olje ved uhell (absorbenter m.m.) og til slutt gjennom krav for grenseverdi for olje ut fra renseanlegget. Fisk og andre vannlevende organismer er sårbare for oljeforurensning. Det er søkt om en utslippsgrense på <5 mg/l olje. Statsforvalteren fastsetter utslippsgrensen til <5 mg/l olje til bekk A, Orfallet og bekk B.

Plast

Plast kan utgjøre et forurensningsproblem ved at det blir ført med anleggsvannet til resipient eller ved at sprengstein blir brukt til utfyllingsformål i sjø og vassdrag. Det kan være flere kilder til plastutslipp i forbindelse med anleggsarbeidet, en av disse er bruk av skyteledninger og foringsrør. Mengde plast er avhengig av type tennsystem. Statsforvalteren har sett krav om oppsamling av eventuell plast og skytestrenger før utslipp til resipient.

Vasking

Det skal ikke etableres verksted eller vaske/spyleplasser med direkte avrenning til vassdrag eller terreng. En eventuell vaskeplass skal ha tett dekke og oljeutskiller, og tilfredsstille utslippskravene i vilkår 3. Det er ikke tillate å vaske betongbiler uten rensing av vaskevannet. Vaskevann fra betongbiler eller betongrenner skal ikke gå til resipient uten pH-justering. Vaskevann fra betongbiler skal ledes til renseanlegg slik at utslippet tilfredsstiller kravene i vilkår 3.

Massedeponi

Fyllingsmasser benyttes direkte i fyllingsdammen (ca. 27 000 am³). Overskuddsmasser og vrakmasser fra flomkanalen (9 000 am³) og sjaktboringen (inntil 700 am³) plasseres i det eksisterende steinbruddet 1 km øst for dammen (70 000 am³ uttak) for arrondering, terrengtilpasning og landskapsmessig istandsetting etter endt uttak. Vi setter vilkår om at avrenning fra masseområder og steinbrudd ledes til midlertidige sedimentasjonsbassenger/fangdammer eller over naturlig vegetert filtergrunn før utslipp til resipient.

For å beskytte Vetleelvi for nitrogenforbindelser fra utvasking fra sprengsteinen, legges det opp at masseuttak og mellomlagring fortrinnsvis plasseres innenfor Vassetvatnets eget nedbørsfelt. Magasinets store vannvolum og raske utskiftning gir effektiv nitrogenfordøyelse med ubetydelig påvirkning videre mot Lærdalselvi (< 1 µg/l N).

Vi setter vilkår om at lagringsplasser med avrenning mot Vetleelvi skal kun benyttes til utsortert grovstein hvor subbus og nitrogenholdige finstoffmasser i minst mulig grad er med.

Avrenning av nitrogenforbindelser vil føre til økt nitrogenkonsentrasjon i elvene nedstrøms. Påvirkningen av nitrogen fra deponiet vil minke ila. et par sesonger. Vi vurderer at økt nitrogentilførsel til elvene ikke vil medføre en uakseptabel miljørisiko.

Drikkevann

Vi legger til grunn at Østfold Energi gjennomfører supplerende kartlegging av private enkeltvannforsyninger nedstrøms utslippene og informerer kommune og Mattilsyn om resultatene.

Vurdering etter vannforskriften
Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand.

En skal ikke tillate aktiviteter som gir dårligere miljøtilstand enn dagens situasjon i resipienter, men anleggsarbeidet vil ha en midlertidig effekt på resipienten. Det er gitt vilkår i tillatelsen for å redusere fare for forurensning. All drifts- og drensvannet skal renses før utslipp.

Statsforvalteren mener at med de rensetiltakene og vilkårene som er sett i tillatelsen, så vil tiltaket ikke føre til at økologisk og kjemisk tilstand blir forverret. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Vurdering etter naturmangfoldloven
Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig til å vurdere virkningene tiltaket vil ha på naturmiljøet, jf. § 8. Saken er opplyst gjennom utarbeidet miljørisikovurdering, faglige utredninger for vannmiljø, samt høringsuttalelser fra berørte myndigheter og lokale interesser.

Ved å sette krav om effektiv rensing av anleggsvann, kontinuerlig overvåking og stansrutiner ved avvik, legges føre-var-prinsippet og hensynet til samlet belastning til grunn for tillatelsen, jf. §§ 9 og 10. Vilkårene er utformet med utgangspunkt i beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. § 11. I samsvar med § 12 skal alle kostnader knyttet til forurensningsforebyggende tiltak, overvåking og istandsetting bæres av tiltakshaver (Østfold Energi AS).

Konklusjon
Statsforvalteren har behandlet søknaden, og vurdert de forurensningsmessige ulempene opp mot de samfunnsmessige fordelene. Under forutsetning om at de avbøtende tiltakene som er planlagt blir gjennomførte og at anlegget blir driftet i tråd med utslippstillatelsen, vurderer Statsforvalteren at miljøforholdene vil være tilfredsstillende. Statsforvalteren gir derfor tillatelse etter forurensningsloven § 11. Statsforvalteren tar likevel forbehold om at det kan bli krevd ytterligere tiltak dersom det skulle vise seg å være nødvendig. Statsforvalteren vil følge opp anlegget gjennom krav om rapportering av eventuelle avvik fra rensekrav og ved tilsyn.

Klagerett
Dersom det er noe i tillatelsen de vil klage på, inkludert vedtaket om gebyrsats, kan de sende klage til Miljødirektoratet.

Partene involvert i saken og andre med særlig interesser kan klage innen tre uker fra virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28. I en eventuell klage skal det gå klart fram hva klagen gjelder, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør være grunngitt og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland.

Virksomheten kan og klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innen tre uker etter at virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forurensningsforskriften § 41-5. En eventuell klage bør være grunngitt og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland. En eventuell klage fører ikke automatisk til at vedtaket blir utsatt. Virksomheten må derfor betale det fastsette gebyret. Dersom Miljødirektoratet godtar klagen, vil overskuddsbeløpet bli refundert.

Med helsing

Lars Martin Færseth
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Tillatelsens vilkår

Kopi til:
LÆRDAL KOMMUNE
MATTILSYNET
VESTLAND FYLKESKOMMUNE
NVE
LÆRDAL ELVEEIGARLAG

Statsforvaltaren i Vestland

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider rehabilitering av dam Vassetvatn for Østfold Energi AS

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger som kom fram i søknad av 11. august 2026 og under saksbehandlingen. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Dersom virksomheten ønsker endringer i driftsforhold som kan ha noe å si for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som blir lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må virksomheten i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Virksomheten bør først kontakte Statsforvalteren for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådd i kraft, skal virksomheten sende en utgreiing om omfanget til virksomheten slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Data om virksomheten

Verksemd	ØSTFOLD ENERGI AS
Postadresse	Kalnesveien 5, 1712 Grålum
Anlegget; kommune og fylke	Lærdal kommune Vestland fylke
Org. nummer	879904412

Statsforvalteren sine referansar

Løyvenummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2026.0894.T	4642.0035.01	2026/14396

Løyve gitt: 28. oktober 2026	
Lars Martin Færseth seksjonsleder	Magne Nesse senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endringsnummer	Endringar av	Punkt	Endringar

1 Tillatelsen omfatter

1.1 Omfang

Tillatelsen regulerer anleggsarbeid knyttet til rehabilitering av Dam Vassetvatn ved Borgund kraftverk i Lærdal kommune. Tillatelsen omfatter forurensning fra anleggsarbeider i forbindelse med:

- Utsprengning og boring av ny sjakt (inntil 700 am³ masse).
- Rehabilitering av fyllingsdam, forsterkning av vangemur og utvidelse av flomkanal (9 000 am³).
- Uttak av steinmasser fra lokalt steinbrudd (70 000 am³ dagsprengning).
- Utslipp av renset prosess- og borevann fra sjaktboring, overvann fra anleggsområde, rigg, veier og massedeponi/mellomlager, samt generell forurensning og avfallshåndtering under anleggsdriften.

Anleggsarbeidet forventes gjennomført fra høsten 2027 og ut 2028, hvorav den intensive sjaktboringen er beregnet å ta ca. 1–3 måneder (forventet mai–juli 2027).

Statsforvalteren legger til grunn at tiltakene skal gjennomføres som nevnt i dokumentene i listen ovenfor med mindre annet er avtalt med Statsforvalteren. Statsforvalteren gir tillatelsen med forutsetning at de avbøtende tiltakene som er planlagt blir gjennomført og at anlegget blir driftet i tråd med utslippstillatelsen.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeidet senest en uke før anleggsarbeidet starter. Det kan varsles med en e-post til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, medregnet utslipp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippet blir holdt innenfor fastsette utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere utslippene sine, medregnet støy, så langt det er mulig uten urimelige kostnader. Pliktene omfatter også utslipp av komponenter som det ikke er sett uttrykkelige grenser for gjennom vilkår i dette tillatelsen.

2.2 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktet utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha noe å si for utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumenterte.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning skal virksomheten så langt det er mulig uten urimelige kostnader sette i verk tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren. Om nødvendig må virksomheten redusere eller innstille driften.

Tiltakshaver skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal i tillegg varsles i samsvar med punkt 3.3.

2.4 Miljørisikovurdering av anleggsarbeidet

Tillatelsens vilkår er basert på de miljørisikovurderingene som er utført i forbindelse med søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de forslag til avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingene oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighet- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herifra blir innarbeidet og gjennomført.

Før anleggsstart skal Østfold Energi AS gjennomføre en supplerende kartlegging for å avklare om det finnes private enkeltvannforsyninger (brønner/borehull til hytter eller boliger) i området langs Vetleelvi og Lærdalselvi som kan bli berørt under anleggsarbeidet. Dersom det avdekkes berørte kilder, skal det utarbeides en oppdatert risikovurdering med forslag til prøvetakings- og sikringstiltak. Oppdatert vurdering skal sendes Lærdal kommune og Mattilsynet før anleggsstart.

2.5 Ansvar

Tiltakshaver er ansvarlig for å sikre og dokumentere at vilkårene i dette tillatelsen blir stette. Tiltakshaver plikter å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne gjøre greie for risikoforhold. Tiltakshaver plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkårene som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.6 Erstatningsansvar

Selv om tillatelsen er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

3 Internkontroll, beredskapsplan og akutt forurensning

3.1 Internkontroll

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i medhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal blant anna sikre og dokumentere at tiltakshaver stetter kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrolloven og andre relevante forskrifter til disse lovene. Tiltakshaver plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en tiltakshaver som oppdragsgiver engasjerer oppdragstaker (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på tiltakshavers anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og har internkontrollsystem i tråd med tillatelsens vilkår.

Tiltakshaver plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. På basis av miljørisikoanalyse skal tiltakshavar sette i verk miljørisikoreduserende tiltak.

3.2 Beredskapsplan

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynlighet for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og avgrense påvirkning av forurensningen.

Tiltakshaver skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endret forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

3.3 Varsling om akutt forurensning

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fastsett av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvalteren skal også varsles.

4 Utslipp til vann

4.1 Utslippsgrenser

Alt prosessvann fra sjaktboring, drensvann, samt vaskevann fra anleggsaktiviteter skal ledes til godkjent renseanlegg før utslipp til Vetleelvi.

Utslippet fra renseanlegget skal til enhver tid overholde utslippsgrensene i tabell 1.

Tabell 1. Grenseverdier ut fra renseanlegg

Parameter	**Grense ut fra renseanleggene**	**Prøvetaking**
Suspendert stoff	100 mg/l	Ukeblandprøve (og stikkprøve for etablering av korrelasjon turbiditet)
Olje	5 mg/l	Stikkprøve hver uke
pH	6-8	Kontinuerlige målinger
Turbiditet *	Alarmgrense skal etableres på bakgrunn av lineær sammenheng mellom prøveresultat for suspendert stoff og turbiditet	Kontinuerlige målinger

Vannmengde	Ingen grense, men krav om måling for å sikre tilstrekkelig oppholdstid og dimensjonering av renseanlegg	

**Alarmgrense for turbiditet skal etableres på bakgrunn av korrelasjon mellom prøveresultat for suspendert stoff og målt turbiditet. Ved overskridelser av grenseverdier eller dersom turbiditeten overstiger akseptkriterium skal årsaksforholdene avklares og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres.*

Det tas en ukeblandprøve og en stikkprøve hver uke. Prøvene tas ved hjelp av et automatisk mengdeproporsjonalt prøvetakingssystem. Stikkprøven analyseres for olje og SS, og ukeblandprøven analyseres for SS. Stikkprøve for SS kan avsluttes når det er etablert korrelasjon mellom SS og turbiditet.

Akkreditert metode for suspendert stoff er basert på stikkprøver hovedsakelig fordi prøvene er innrettet mot analyse av organisk materiale (for eksempel avløp) der det vil skje bakteriell nedbryting ved ukeblandprøver. Det suspenderte stoffet i tunnelvannet er mineralsk finstoff, og dermed kan ukeblandprøver benyttes. Dersom prøveresultatene viser lave verdier over tid kan intervallet reduseres etter avtale med Statsforvalteren.

4.2 Dimensjonering, drift og vedlikehold av renseanlegg

Renseinnretningene skal være dimensjonerte for maksimal reel vannmengde og tilstrekkelig oppholdstid, og de skal ha tilfredsstillende sikring mot akuttutslipp. Ekstreme værforhold må være inkludert i risikovurderingen og beredskapsplanen, jf. vilkår 3.2 i dette tillatelsen. Dimensjonering av renseanlegget med hensyn til nødvendig oppholdstid må kontrolleres og eventuelt korrigeres. Dokumentasjon om dimensjonering av renseanlegget skal være tilgjengelig ved kontroll eller forespørsel fra forurensningsmyndigheten.

Det må føres jevnlig kontroll med renseanleggene og eventuelle infiltrasjonsgrøfter. Disse må tømmes og rengjøres ved behov. Det skal utarbeides og settes i verk et kontrollprogram med tilhørende skriftlige internkontrollrutiner og driftsinstrukser m.m. for å følge opp drift av renseanlegg i anleggsperioden. Rutinene må som et minimum beskrive:

- Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg. Bassengene skal rutinemessig tømmes for sand, olje og slam slik at nødvendig oppholdstid til en hver tid blir holdt.
- Visuell inspeksjon av renseanleggene og visuell kontroll av resipient.
- Avvikshandtering av forhold som gjelder uønsket ytre miljøhendelser som har betydning for drift av renseanlegg, sedimenteringsbasseng m.m.
- Prøvetaking slik at kravene til utslipp fra renseanleggene blir holdt.

4.3 Øvrige utslippsreduserende tiltak

- Riggområde og overvann: Riggområdet og sprengningssoner ved dammen skal etableres slik at eventuell forurensning kan kontrolleres. Overvann ledes via avskjærende grøfter til midlertidige sedimentasjonsbassenger/fangdammer i terrenget før utslipp til Vetleelvi.
- Vaske- og spyleplasser: Det skal ikke etableres verksteder eller vaske-/spyleplasser med direkte avrenning til vassdrag eller terreng. En eventuell vaskeplass skal ha tett dekke og oljeutskiller, og tilfredsstille utslippskravene i tabell 1.

- Betongvask: Det er ikke tillatt å vaske betongbiler eller betongrenner direkte til terreng/vassdrag. Vaskevann skal samles opp og ledes til renseanlegg der det pH-justeres/nøytraliseres (pH 6,0–8,5) før utslipp, jf. tabell 1.
- Plast og skytestrenger: Innhold av plast i sprengsteinmassene skal reduseres mest mulig og ikke være skjemmende for omgivelsene. Det skal iverksettes effektive tiltak for oppsamling av eventuelle plastrester, skyteledninger, fôringsrør og sprøytebetongfiber før utslipp til resipient. Dersom plastrester som kan ha forurensende eller forsøplende virkning likevel når bekker eller Vassetvatnet, må det iverksettes strakstiltak.
- Drivstoff og oljesøl: Utslipp av olje, smørefett og drivstoff i større omfang vil være knyttet til uhell, lekkasjer på maskiner og utstyr under anleggsarbeidet. Det skal etableres rutiner for påfylling av drivstoff og vedlikehold av maskinpark m.m. med formål å redusere forurensning til grunn og resipienter. Ved eventuelle punktutslipp av olje, drivstoff eller smørefett skal stoffet mest mulig samles opp. Absorbenter skal være tilgjengelig på steder der slik forurensning kan oppstå.
- Smittevern og fiskehelse: For å hindre spredning av krepsepest og fiskesykdommer til Lærdalsvassdraget, skal alle anleggsmaskiner, kjøretøy og utstyr rengjøres grundig og desinfiseres før de transporteres inn i tiltaksområdet.
- Skjerming av terreng og villrein: Anleggsgrensene skal legges inn i maskinenes digitale GPS-styring for å forhindre unødige terrengskader av hensyn til villreinen i Nordfjella sone 1.

4.4 Avrenning fra massedeponi/steinbrudd

Ved planlagt steinbrudd vil det bli noe nitrogenholdig og turbid vann som kommer av sprengningsarbeid i anleggsfasen. Dette skal ledes til terrenget med naturlig retensjon i grunnen før dette havner i Vassetvatn.

Mellomlagring av sprengsteinmasser skal primært lagres innenfor nedbørsfeltet til Vassetvatnet, da resipientkapasiteten til Vassetvatnet for avrenning av nitrogenforbindelser er vesentlig bedre enn Vetleelvi.

Ved evt. lagringsplasser med avrenning mot Vetleelvi skal kun benyttes til utsortert grovstein hvor subbus og nitrogenholdige finstoffmasser i minst mulig grad er med.

4.5 Sanitæravløpsvann

Kommunen er myndighet for regulering av sanitæravløpsvannet fra virksomheten.

5 Kjemikalier

Med kjemikalier meines her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier. Slike kjemikalier kan for eksempel være hydraulikkvæsker, injeksjonsmidler og formolje.

For kjemikalier som blir brukt på en slik måte at det kan føre til fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har gjort en vurdering av helse- og miljøegenskaper til kjemikaliene på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 3.1 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier.
Virksomheten skal gjøre en kontinuerlig vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø valg av de kjemikaliene som blir brukt, og av om det finnes alternativ. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet skal vurderes. Der bedre alternativ finnes, plikter virksomheten å bruke disse så langt dette kan gjøres uten urimelig kostnader eller ulemper.

Stoff alene, i stoffblandinger og/eller i produkt, skal ikke framstilles og selges, eller bli brukt uten at de oppfyller kravene i REACH-regelverket og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

6 Kontroll- og overvåkningsplan

Miljørisikoanalysen og tillatelsens vilkår skal ligge til grunn for en kontroll- og overvåkingsplan for tiltaket.

Under hele tiltaksgjennomføringen skal det utføres kontroll og overvåkning etter en slik plan. Planen må være av tilstrekkelig omfang til å avdekke spredning av forurensning fra tiltaket.
Det skal også lages et måleprogram for kontroll av utslipp fra renseanleggene. Måleprogrammet skal beskrive prøvetakingspunkter, analyseparametere, prøvetakingsfrekvens og varslingsrutiner ved avvik.

Overvåkingen skal omfatte parametere som er relevante for anleggsdriften, jf. vilkår 4.1.
Målingene/beregningene skal utføres slik at de er representative for det faktiske utslippet tiltaket kan føre til. Frekvensen for prøvetaking må være høy nok til å kunne fange opp variasjoner i utslippet. Kravene til prøvetakingsfrekvens for suspendert stoff, turbiditet, pH og olje er gitt i tabell 1 (vilkår 4.1).

Siden akkreditert metode for suspendert stoff må baseres på stikkprøver, skal utslippet også måles kontinuerlig for turbiditet. Måleprogrammet skal beskrive metode for å etablere en sammenheng mellom suspendert stoff og turbiditet, forslag til alarmgrenser og midlingstider. Når det er etablert en lineær sammenheng mellom prøveresultat for suspendert stoff og turbiditet, kan målingene baseres på turbiditet med alarmgrenser og midlingstider. Dersom turbiditeten overstiger alarmgrensen for utslippspunktet, skal utslippet stanses, årsaksforhold avklares og nødvendige avbøtende tiltak settes i verk. Det samme gjelder ved overskridelse av grenseverdi for pH.

Resultatene fra måleprogrammet skal gjennomgås fortløpende av ansvarlig personell for å sikre at fastsatte utslippsgrenser overholdes.

7 Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke skjer utslipp til grunnen som kan føre til nevneverdige skader eller ulemper for miljøet. Virksomheten plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Virksomheten plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet for å avgrense påvirkningen på miljøet av et eventuelt utslipp.

Utstyr og tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann, eller hindre at eventuelle utslipp fører til skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og holdes ved like regelmessig. Denne plikten gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal hindres.

Virksomheten plikter å ha kontinuerlig oversikt over eventuell forurenset grunn innenfor virksomhetens område. Dette inkluderer også vurdering av spredningsfare og behovet for undersøkelser og tiltak. Dersom det er behov for å iverksette slike tiltak eller gjennomføre undersøkelser, skal forurensningsmyndighetene varsles.

8 Avfall

8.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenses mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i samsvar med forurensningsloven, herunder avfallsforskriften.

8.2 Håndtering av farlig avfall

Virksomheten skal håndtere farlig avfall i tråd med avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall. Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal lagres på en slik måte at det ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett.

Lagret farlig avfall skal være merket og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lagring skal foregå i tett container eller under tak på fast dekke. Lageret skal være sikret mot uvedkommende.

Farlig avfall skal leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg minst én gang per år. Farlig avfall skal deklareres på www.avfallsdeklarering.no.

8.3 Massehåndtering generelt og håndtering av slam fra renseanlegg

8.3.1 Generelt

Jord- og steinmasser som ikke er forurenset og som ikke utnyttes innenfor prosjektet er næringsavfall og skal leveres til gjenvinning eller til lovlig avfallsanlegg.

Tiltakshaver skal dokumentere disponering av masser fra prosjektet. Det skal oppgis masser som er kjørt ut av tiltaksområdet for gjenvinning eller til godkjent avfallsmottak. Type masser, leveringssted og mengde skal angis. Både disponering av rene masser og forurensede masser skal dokumenteres.

Tiltakshaver skal gjennomføre nødvendige tiltak for å hindre spredning og etablering av uønskede fremmede arter.

8.3.2 Håndtering av bunnrensk fra tunnel og slam fra renseanlegg

Eventuell bunnrensk fra tunnel/sjakt, slam fra renseanlegg og grøfter i tunnelen blir regnet som næringsavfall, og skal håndteres i tråd med forurensningsloven § 32. Det skal tas prøver av

slammet/bunnrenskmassene. Dersom analyser viser at konsentrasjonen av helse- og/eller miljøfarlige stoffer ligger under normverdiene gitt i forurensningsforskriften kapittel 2, vedlegg 1, så kan massene disponeres i tråd med Miljødirektoratets veileder M-1243. Dersom konsentrasjonen er over normverdiene, skal massene leveres til lovlig avfallsanlegg.

8.3.3 Sprengstoff, sprengtråder og armering

Tiltakshaver skal til enhver tid benytte mest mulig miljøvennlig metode for sprengning for å redusere forurensning av plast og nitrogenforbindelser som følge av sprengningen. Hvis annet alternativ enn plast blir tilgjengelig skal dette vurderes.

Det er ikke tillatt med utslipp til vann som inneholder plastarmering fra betong. Det skal ikke benyttes plastfiber i sprøytebetong (kun metallfiber benyttes der armering kreves). Plastavfall fra skyteledninger, fôringsrør og emballasje skal samles inn fortløpende.

9 Rapportering til Statsforvalteren

Virksomheten skal sende rapport til Statsforvalteren innen tre måneder etter at anleggsarbeidet er sluttført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Omtale av utført arbeid
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt og avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre forurensning.
- Sammenstilling av måledata fra utslippskontrollen
- Samlet utgreiing om eventuelle vilkår i tillatelsen som ikke er oppfylt, inkludert grunngivelse for avvik.

10 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsstyresmaktene eller andre som har styresmakt, fører tilsyn med anlegget til enhver tid.